

2020-a-european-policy-framework-supporting-action-across-government-and-society-for-health-and-well-being (дата звернення: 25.04.2020).

7. Клінічні дослідження: навіщо вони потрібні // Міністерство охорони здоров'я України : офіц. сайт. 25.10.2019. URL: <https://moz.gov.ua/article/health/klinichni-doslidzhennja-navischo-voni-potribni> (дата звернення: 25.04.2020).

8. Виробництво лікарських засобів (GMP) // Кратія : сайт. URL: <https://cratia.ua/uk/rozrobka-vprovadzhennya-i-sertifikaciya-sistem-upravlinnya-yakistyu/virobnictvo-likarskih-zasobiv> (дата звернення: 25.04.2020).

9. Спрощено процедуру реєстрації лікарських засобів: ефективні препарати з'являтимуться в Україні за 17 днів // Міністерство охорони здоров'я України : офіц. сайт. 07.12.2017. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/efektivni-preparati-z%60javljatimutsja-v-ukraini-za-17-dniv> (дата звернення: 25.04.2020).

Одержано 27.04.2020

УДК 343.2

Анастасія Олександрівна Чечель,
*курсант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:*

Володимир Вікторович Шаблистий,
*доктор юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ У СТАНІ СП'ЯНІННЯ

Як зазначено в ст.18 КК України «Суб'єктом злочину є фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до цього Кодексу може наставати кримінальна відповідальність» [1]. В сучасному кримінальному праві досить актуальним постає питання кримінальної відповідальності осіб, які вчинили суспільно-небезпечні діяння в стані сп'яніння.

У ст.21 КК України [1] визначено, що кримінальна відповідальність настає за здійснення злочину в стані алкогольного сп'яніння а також в стані, викликаному вживанням наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин, підлягає кримінальній

відповідальності, тобто будь-який стан сп'яніння не звільняє особу від відповідальності за вчинений нею злочин.

Як зазначає В.М. Бурдін «Сп'яніння- стан особи, що виникає внаслідок вживання алкогольних напоїв, наркотичних засобів або ін. одурманюючих речовин» [2].

Психологи акцентують увагу на тому, що стан сп'яніння є небезпечним у зв'язку з тим, що він унеможливорює здатність особи керувати своїм психоемоційним станом та здійснювати свідомий контроль над своєю поведінкою, що є небезпечним як для конкретної особи, так і для суспільства в цілому.

Виділяють два види сп'яніння: просте(фізіологічне) та патологічне. Фізіологічне сп'яніння залежить від кількості вжитого та, насамперед, від волі особи і від її бажання вживати такого роду речовини, що негативно можуть вплинути на її поведінку. Іншим видом сп'яніння є патологічне. Характерною рисою даного виду сп'яніння є те, що воно являє собою короточасний гострий психоемоційний стан, який може тривати від хвилини і до декількох годин. Очевидно, що крім психоактивних речовин, які мають негативний вплив на свідомість особи , також впливають додаткові фактори: втома, перенавантаження, безсоння, черепно-мозкова травма, ураження центральної нервової системи. На відміну від простого сп'яніння патологічне настає миттєво та раптово зникає, переходячи у сон. Просте ж сп'яніння виникає поступово і поступово зникає, переходячи у сон.

Звертаючись до судової практики, ми дійшли висновку, що іноді виділяють і третій вид сп'яніння – атиповий, який виникає через те, що особа, яка вже має психічні захворювання вживає алкогольні напої, вживає одночасно алкоголь і лікарські засоби, або при додаткових факторах, наприклад, недосипанні, змішує різні алкогольні напої у великій кількості.

Повертаючись до ст.21 КК України [1], варто зазначити, що законодавець не надає пояснень щодо відповідальності особи в залежності від ступеня або виду сп'яніння.

Найбільш поширеним в Україні є фізіологічне сп'яніння, але й допускаються винятки щодо патологічного та атипового видів. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в таких видах сп'яніння, тобто найбільш яскраво виражені випадки в судовій

практиці відносять до медичного критерію неосудності, а саме до ознаки «тимчасового розладу психічної діяльності».

На нашу думку це є вірним підходом через те, що особа може навіть не здогадуватися як її організм може відреагувати на той чи інший вид алкоголю, або взагалі на той чи інший вид ліків без відповідного медичного обстеження.

Також виділяють три ступені сп'яніння, в яких особа може перебувати: легкий, середній та тяжкий. Але, навіть за наявності такого поділу законодавець не робить винятків про вирішення питання про кримінальну відповідальність за злочини, вчинені у тому чи іншому ступені сп'яніння.

На наш погляд, окремим аспектом є виникнення стану афекту на фоні сп'яніння. Однак, як зазначено законодавцем, афектом є обставина, що пом'якшує кримінальну відповідальність особи, якщо його виникнення було спровоковано протиправною або аморальною поведінкою самого потерпілого.

Стан сп'яніння найчастіше може бути обставиною, що обтяжує покарання. Але, судова практика визначає, що стан сп'яніння не в усіх випадках підвищує ступінь суспільної небезпеки, тому Пленум ВС України в п. 6 постанови «Про практику призначення судами кримінального покарання» від 24.10.2003 № 7 [3], зазначив, що суд залежно від конкретних обставин справи (зокрема, за відсутності зв'язку стану сп'яніння зі злочином) може не визнати стан сп'яніння як обставину, що обтяжує покарання.

У підсумку варто зазначити, що питання стосовно того, в яких випадках сп'яніння є обтяжуючою обставиною, а в яких ні потребує більш розрізненого підходу до його вирішення. Також, варто враховувати ситуацію, від якої особа опинилась в такому стані. Але, те, що вживання алкоголю чи інших психоактивних речовин не звільняє особу від кримінальної відповідальності є необхідною умовою для профілактики і запобігання злочинам, вчиненим у стані сп'яніння.

Фізіологічне сп'яніння не є підставою неосудності, а особа повинна самостійно усвідомлювати вплив таких речовин на її свідомість і в подальшому на негативні наслідки до яких може призвести відсутність свідомого контролю особи над собою і своїми вчинками.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 08.04.2020).

2. Бурдін В. М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння. Київ, 2005. 150 с.

3. Про практику призначення судами кримінального покарання : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 № 7 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03> (дата звернення: 08.04.2020).

Одержано 10.04.2020

УДК 347

Євген Вікторович Чупрун,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ПОКАЗАННЯ СВІДКІВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Показання свідка - це повідомлення про відомі йому обставини, які мають значення для справи (ч. 1 ст. 90 ЦПК України). Свідок визначається як особа, залучена до судового процесу по справі з метою повідомлення нею суду отриманих нею шляхом особистого сприйняття відомостей про обставини, які відносяться до справи. К. С. Юдельсон вказував, що свідок – це психічно розвинена особа, яка не є та не може бути суб'єктом даного процесу, викликана в суд для дачі показань (повідомлення відомостей), що мають значення для вирішення справи [1, 164]. Як переконує Н. А. Новікова, свідок – це юридично не зацікавлена у вирішенні цивільної справи фізична особа, яка правильно (безпосередньо чи опосередковано) сприймала інформацію у справі, в яку залучена на підставі ухвали суду та має здатність про неї висловлюватись [2, с. 71].

Частина 1 ст. 69 ЦПК України встановлює, що свідком може бути кожна особа, якій відомі будь-які обставини, що стосуються справи. Не можуть бути допитані як свідки: 1) недієздатні фізичні особи, а також особи, які перебувають на обліку чи на лікуванні у психіатричному лікувальному закладі і не здатні через свої фізичні